

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

Katholsk Tidende.

„Ret og Sandhed.“

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4, Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petitolinje.

Vore ærede abonnenter i Norge udenfor Kristiania, i Sverige og Danmark, Tyskland, Østerrige og Luxemburg bedes fornye sit abonnement igjennem posten snarest. Abonnenterne i Kristiania og i andre lande end de ovennævnte, der ikke har afbestilt det inden den 1ste januar, betragtes fremdeles som abonnenter.

Politisk oversigt.

Ligesom de svenske generalstabsofficerer skal nu ogsaa officererne af marinens stab lære russisk.

I Danmark er indbragt lovforslag til sikrelse af litterær og kunstnerisk eiendomsret, som ogsaa udstrækkes til norsk og svensk grund.

Rusland forfølger ikke jøderne, fordi de er jøder, men søger at ryste dem af sig, fordi de ved sin slue forretningsaand og samvittigløshed bringer folket og dets eiendom i sine klør. Hvor god grund regjeringens indskriden har, bevidner ord af fremragende mænds mund, der visselig ikke af religiøse bevæggrunde var antisemiter. Napoleon den store beskyttede fra først af jøderne ligesaa vel som andre borgere; men i 1806 udstedte han et dekret imod deres virksomhed og erklærede i statsraadet, at „de er græshopper og larver, der opæder Frankrige“. Professor Despardins skriver om jøderne i Rumænien: „Jøderne søger at udsuge landet til det yderste og med alle midler, at undgaa landets love og unddrage sig opfyldelsen af sin borgerpligt.“ Bismarck sagde i den preussiske landdag i 1847: „Jeg ved en egn, hvor den jødiske befolkning er talrig ude paa landet, hvor der er bønder, der ikke paa hele eiendommen har nogetsomhelst, de kan kalde sit. Fra sengen til ildrageren hører altsammen jøden til; kvæget i stalden tilhører jøden; og jøden sælger bonden korn til brød, udsæd og foder skjepevis.“ Den franske jøde Cerfbeer erklærer: „Aager har bragt det halve Elsass i hænderne paa jøder. Dette [aager] er vor tids store plage.“ Og vilde man nu først hente vidnesbyrd fra Ungarn, Galizien o. s. v.!

De tyske centrumsførere har offentliggjort et op-
raab til grundlæggelse af en „folkeforening for det katholske Tyskland“ til bekjæmpelse af socialistisk vranglære ved foreninger, ord og skrift. — Der er i rigsdagen indbragt forslag af centrumspartiet om ophævelse af udvisningsloven mod jesuiterne. Protestanterne sender modpetitioner, og „Evangelischer Bund“ staar i spidsen for agitationen.

Frankrige har uddelt til skovvæsenets personale 20,000 geværer af det nye, lille kaliber, og 70,000 Lebel-geværer til toldpersonalet. — Seine-departementet skjenker 2,000 francs til Garibaldi-monumentet.

Blandt de sager, hvormed den italienske regjering i verdens øine vil retfærdiggjøre beslaglæggelsen af pavestaten, er ogsaa, at sikkerhedstilstanden i denne angivelig var saa slet. I anledning af et rovmord i Milano meddeles nu: „Der fremkommer heftige klager over politiets afmagt“, og lignende høres fra mange kanter af landet.

Den irske geistlighed synes tilbøielig til at ville optræde mod Parnells forbliven; iblandt dem, som allerede har gjort det, er Dublins indflydelsesrige og høit ansete erkebisp. Hvad det bliver til, lader sig dog endnu ikke bestemt sige. Men Parnell lægger i denne tid en egoisme for dagen, der kun kan skade ham. Det gode og for Irlands opnaaelse af selvstyre uundværlige forhold mellem Parnells og Gladstones parti er i hvert fald ødelagt, og splittelse vil der desværre blive indenfor irernes eget parti. — Paven har forbudt de amerikanske biskoper at vise de irske agitatorer Dillon og O'Brien nogen officiel eller offentlig ære.

De forenede staters nuværende regjering pønser paa at fratage indianerne de strækninger (reservationer), man lod dem beholde, da deres lande blev tagne i besiddelse. Om demokraterne, naar de kommer til magten, vil være af samme mening, bliver et spørgsmaal. — Regjeringen har udstedt meddelelse om, at fra 1ste mai 1891 udgjør hele Amerika et voldgiftsforbund, og at lande udenfor Amerika kan tiltræde dette.

I Brasilien opnaaede regjeringen som meddelt at faa et absolut flertal af tilhængere valgt til kongresmedlemmer (storthingsmænd) ved valgene den 15de september. Men valgenes udfald er ikke udtrykket for den offentlige mening, da regjeringen benyttede ethvert middel for at hindre de konservatives stemmeafgivning og udelukkede sin modpart fra kontrol med valglisten. Tre aar vil nu militærdiktaturet foreløbig komme til at bestaa, om intet særligt hænder forinden.

Gudstjenesten i St. Olavs kirke.
Søndag den 7de December. Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.
Fælleskommunion for mødre-foreningen.

St. Halvards kapel, Urtegaden 29.
Søndag: Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 4½ andagt med katekese.

Ugekalender.
Søndag den 7de, 2den søndag i advent (Epist.: Rom. 15, 4—13; evang.: Matth. 11, 2—10). — Mandag. *Vorfrues ubesmittede undfangelse.* — Tirsdag. Eutychian, pave og martyr, † 283. — Onsdag. Overførelsen af Vorfrues hus fra Nazaret til Loretto. — Torsdag. Damasus I., pave, † 384. — Fredag. Melchiades, pave og martyr, † 314. — Lørdag. Lucia, jomfru og martyr, † 304.

Søndag den 14de, 3dje adventssøndag.

For 32 aar siden udkom den hl. Frans af Sales's fortrinlige skrift „Veiledning til et gudfrygtigt liv“ som følgeskrift til den danske „Skandinavisk kirketidende“. Denne udgave er forlængst udsolgt, og da verket er et af de herligste, som kirkens litteratur eier, tror vi at gjøre vore skandinaviske katolikere en glæde og tjeneste ved at optage det i „St. Olaf“ for siden til en billig pris at lade det komme i handelen.

P h i l o t h e a

eller

veiledning til et gudfrygtigt liv

af

den hellige Frans af Sales,
fyrstbiskop af Genf.

T i l e g n e l s e s b ø n

af

den hellige forfatter.

O elskelige Jesus, min herre, min frelser og min Gud! henkastet for din majestæt indvier og helliger jeg dette mit skrift til din ære og forherligelse. Befrugt alle dets ord med din hellige velsignelse, paa det at de sjæle, for hvilke jeg har forfattet det, ved samme maa modtage alle de hellige indgivelse, som jeg ønsker dem; især den, at de vil anraabe din uendelige barmhjertighed for mig, forat jeg, medens jeg i denne verden viser andre veien til gudfrygtigheden, ikke selv maa blive forskudt og gjort til skamme for evigt i den anden, men engang maa komme til, i forening med dem evindeligt at synge som triumfsang det ord, hvilket jeg til bevis paa min troskab under alle dette dødelige livs omskiftelser nu udtaler af mit ganske hjerte: Leve Jesus! leve Jesus! Ja, min herre Jesus, lev og hersk Du i vore hjerter i al evighed! Amen.

Fortale.

Min kjære læser, jeg beder dig baade for din og for min skyld at læse denne fortale.

Kransebinderinden Glycera forstod den kunst at ordne og blande blomsterne paa en saa mangefold maade, at hun af et slags blomster bandt en mængde ganske forskellige kranse, og selv den berømte maler Pausias kappedes forgjæves med hende i at efterligne denne store mangfoldighed; han var ikke istand til at give sit maleri saa mangehaande farver, som

Glycera sine blomsterkranse. Paa lignende maade gjør den Helligaand det med de veiledninger til gudfrygtigheden, som Han giver os ved sine tjeneres pen og mund. Han danner og ordner dem paa forskellige maader, og omendskjønt læren altid bliver den samme, er dog afhandlingerne over den meget forskellige alt efter forskjelligheden i den form, hvori de bliver af-fattede. Saaledes kan eller vil vistnok heller ikke jeg skrive i denne min „Veiledning“ noget, som ikke allerede før mig er blevet lært af vore forfædre om denne gjenstand. Det er de selvsamme blomster, som jeg tilbyder mine læsere; men kransen, som jeg har bundet af dem, vil være forskjellig fra andre paa grund af den særegne form, jeg har givet den.

Næsten alle de, som har skrevet om gudfrygtigheden, har derved kun taget hensyn til personer, som lever aldeles afsondrede fra verden, eller de har i det mindste lært et slags gudfrygtighed, som fører til en saadan fuldkommen afsondring. Min hensigt derimod er at undervise dem, som lever midt i store byer, i sine huslige forretninger eller ogsaa ved fyrstelige hoffer, og som derfor formedelst sin stand er nødsagede til i det udvortes at føre et liv ligesom alle andre mennesker; disse har hidindtil under paaskud af en tilsyneladende umulighed næsten slet ikke engang villet tænke paa at føre et gudfrygtigt liv, idet de mener, at ligesom intet dyr vover at smage hint bær, som kaldes *palma christi*, saaledes turde heller intet menneske tragte efter gudfrygtighedens palme. saalænge han endnu maa leve midt iblandt de verdslige forretningers adspredelser og forviklinger.*) Dem vil jeg nu vise det modsatte; thi ligesom perlemoret ligger midt i havets bund uden at optage en eneste draabe af det salte vand i sig, ligesom der i nærheden af de kelidoniske øer gives kilder af fersk vand i midten af det salte hav, og ligesom lysmøllene flyver tæt hen til lysets flamme uden at brænde sine vinger; saaledes kan ogsaa en kraftfuld og standhaftig sjæl leve midt i verdens vrimmel uden at optage i sig den ringeste besmittelse af verdens forkjerte aand, den kan finde kilderne til den sødeste andagt og sande gudfrygtighed selv i midten af verdenslivets bitre vover, den kan svæve midt iblandt de jordiske begjærligheders hede flammer uden at tage skade paa sine vinger, d. e. sine fromme bestræbelser for den hellige gudfrygtighed. Vistnok er dette en vanskelig sag, og netop derfor vilde jeg ønske, at flere med større iver, end hidtil er skeet, vilde henvende sin omsorg og opmærksomhed paa denne gjenstand. Af samme

*) Den naturkyndige og fornuftige læser vil vistnok ikke blive stødt over adskillige i denne bog fra naturlæren og naturhistorien hentede eksempler og sammenligninger, som ifølge de senere tiders erfaring har vist sig at være grundede paa falske principer eller forudsætninger i fysiken. Den hellige forfatter kunde, hvad disse rent experimentale videnskaber angaar, i det 16de aarhundrede umulig staa paa det 19de aarhundredes standpunkt, men maatte fortrinsvis følge de gamle naturforskere, navnlig Aristoteles og Plinius, ligesom alle øvrige datidens lærde gjorde. De lærdomme og oplysninger for det solide dydsliv, som den hl. forfatter gjerne søger at anskueliggjøre og forklare ved slige eksempler og sammenligninger, er derfor ikke mindre sande og værdifulde i den fornuftige læsers øine.

grund vil da ogsaa jeg, omendskjønt saa svag, forsøge i dette skrift at komme hine høimodige sjæle til hjælp, som vil indlade sig i dette værdige foretagende.

Imidlertid har det dog oprindelig ikke været min hensigt og mit ønske, at denne min „Veiledning“ skulde udgives i trykken. En ædel og dydig sjæl, som af Guds naade blev mægtig dragen hen til et gudfrygtigt liv, havde for nogen tid siden anmodet mig om at være hende behjælpelig dertil. Da jeg af flere grunde var hende særdeles forbunden og derhos ogsaa allerede i lang tid havde iagttaget hos hende meget gode anlæg til fromheden, anvendte jeg megen omhu paa hendes veiledning og belærelse, og efter at have ført hende gjennem alle de til hendes stand og fromme attraa svarende aand søvelser, efterlod jeg hende nogle skriftlige afhandlinger, paa det at hun i fornødent tilfælde kunde raadspørge dem. Senere har hun overgivet dem til en lærd og gudfrygtig ordensgeistlig; denne var nu af den formening, at ogsaa flere andre personer vilde drage nytte af dem, og han bad mig derfor meget indstændig om at udgive dem i trykken; det var ham ikke vanskeligt at bevæge mig dertil, eftersom hans venskab formaar meget over min vilje, og hans dom er langt vægtigere end min egen.

For nu at gjøre det lille verk baade nyttigere og behageligere har jeg gjennemseet det endnu engang og givet den en vis orden og sammenhæng; jeg har ogsaa tilføiet nogle flere anvisninger, som svarede til mit øiemed. Men alt dette gjorde jeg uden at kunne tage mig den tilbørlige tid og ro dertil; derfor vil man her kun finde et ufuldkomment arbejde, en samling af formaninger og lærdomme, som jeg har nedskrevet i en god mening og søgt at udvikle og forklare, saa godt som jeg kunde. Hvad udtrykkets prydelser angaar, da har jeg ikke engang villet tænke derpaa, eftersom jeg allerede har nok at bestille foruden.

Jeg henvender mine ord til Philothea. Thi da jeg ønskede at gjøre almenyttigt for alle sjæle, hvad jeg oprindelig kun har skrevet for en eneste, saa maatte jeg ogsaa betjene mig af et navn, som er fælles for alle dem, som stræber efter den sande gudfrygtighed; og det er navnet: Philothea, som betyder en sjæl, der elsker Gud.

(Fortsættes.)

Menneskenaturens længsler.

Filosofisk-religiøse overveielser.

Oversat og bearbejdet af pastor Holfeldt-Houen.

(Fortsat.)

Men lad os endnu en gang lytte til den store mester, hvis tilhængere paastaar, at han har emanciperet menneskets værdighed, gjengivet fornuften sit herredømme:

„Du maa komme til dette punkt,“ siger han, „eller det er forbi med dig; du maa ganske og aldeles afklæde dig fornuften og kaste den bort formedelst troen; det er dette ord: troen, som giver evigt liv. Iøvrigt, den, som vil komme til Kristus, høre hans ord og lad ham efterlade ordet fornuft hjemme og aldrig tage til

rettesnor eller dømme efter fornuft; gjør han det, for-
tørner han Kristus.“¹⁾

Er det vel at undre sig over, at, naar fornuftige mennesker opdager, at den eneste vei, man byder dem til religiøs tro, er at frasige sig fornuften og træde under fødder dens forskrifter, de da foretrækker at bevare sin selvagtelse og sin ærefrygt for Gud som fornuftens skaber og herre fremfor at slutte sig til en religionsbekjendelse, som krænker dem begge? Dersom fornuften i sin mest afgjørende dom om religionen er uværdig til, at man skal fæste lid til den, da maa kristendommen, ja endog den naturlige theologi, forkastes. Thi selve vor vished om Guds tilværelse og sanddruhed og kristendommens guddommelige oprindelse er fornuftens slutninger og maa staa eller falde med fornuften. Dersom aabenbaringen er i strid med denne menneskeandens hovedevne, staar den for fald; thi det store spørgsmaal for menneskene, om aabenbaringen er sandhed, har Gud netop villet henstille til menneskene selv at afgjøre som fornuftvæsener. Det er værd at lægge merke til, hvorledes yderlighederne: bigotteri og skepsis, berører hinanden. Begge stræber hen til at tilintetgjøre tilliden til vore aandsevner, og begge kaster tvil og forvirring over enhver sandhed. Vi ærer aabenbaringen for høit til at gjøre den til en modstander af fornuften eller til at tro, at den begjærer af os at give slip paa vore høiere aandsevner.²⁾

Men har Luther virkelig ment, hvad vi her har anført efter hans skrifter? Har ikke disse hans udtryk været udslyngede i ordskiftets hede eller kanske ytrede som en ubetænk som spøg? Har han da virkelig forkastet al fornuftens autoritet og saaledes stillet sig og sine tilhængere blot for alle vildfarelser og urimeligheder? De, som tviler derpaa, maa dømme af det følgende. Han siger — ikke i sine mundtlige, senere i tryk udgivne „bordtaler“, ikke i noget lidenskabeligt stridsskrift, men med velberaad hu i sin kirkepostille:

„At to og fem gjør syv, det kan jeg begribe med min fornuft; men om det skulde blive mig sagt fra oven: Nei, to og fem udgjør otte, jeg vilde da tro det mod min fornuft og begribelse. Djævelen sysler bare med at faa de romerske prester til med fornuften at maale Guds vilje i hans gjerninger.“³⁾

Hvad har vi da mere vidnesbyrd behov? Vi ser heraf, at reformationens ophavsmand ikke lod sig nøie med at tilsidesætte fornuften for at bane vei for, hvad han kalder tro; men ogsaa, at han vil have os til at tro, hvad der aabenbart modstrider fornuftens klareste dom. Selve den antagelse, at der kan komme noget ovenfra, fra „lysenes fader“, som skulde være mod fornuften (skjønt det, som tilhørende en høiere orden af sandheder, selvfølgelig maa staa over den), selve tanken derom, siger vi, er urimelig og gudsbespottelig. Nei, lad os være forvissede om, at dersom noget saadant budskab times os „fra oven“, da er det ikke fra

¹⁾ Ausl. des Ev. Joh. VII. 2160.

²⁾ Dr. Channing vol. 3. p. 66.

³⁾ Kirchen-Postille XI, 2308.

oven, men neden ifra. Og det svar, der bedst vilde egne sig, vilde da være: „Bort, du afgrundens aand, vend tilbage til løgnens fader, som sendte dig!“

Vi vil slutte vort opgjør med „reformationens nøgle“ med et citat fra hans sidste prædiken i Wittenberg, hvor han behandler netop det foreliggende emne: „Menneskefornuftens og aabenbaringens gjensidige forhold til hinanden“.

„Fornuften er djævelens brud,“ — saa siger fremdeles dr. Luther i sit kjernesprog — „en letfærdig tingest, en forbandet skjøge, et udskud, en offentlig prostitueret, et vrøg, djævelens største hore; den burde trampes under fødder med al sin visdom, den burde myrdes, skarn kastes den i ansigtet for at gjøre den forhadet, den burde drages igjennem o. s. v.“ Vor pen negter sin tjeneste til videre at udmale disse afskyeligheder.

Er dette, oprigtige læser, ens sprog, hvem „vi og kommende generationer har at yde vor taknemmelighed?“ eller er det en rasendes feberfantasier? — Tilvisse, hans med-reformator Hospinians bemærkning var ikke saa ganske ude af veien, da han ytrede: „Denne mand Luther er absolut gal.“ Heller ikke Zwingli, hin anden medarbeider i „reformationens“ verket, da han erklærede: „Det er djævelen, som har gjort sig til Luthers mester.“

Hvis dette skal være den saa høit anpriste „frigjørelse af fornuften“, som protestanterne i alle variationer har hørt gjenlyde i sine øren fra sin tidligste barndom, fra fædre, lærere, talere, gennem skolebøger, litteraturen, pressen, kort, gennem alle de kundskabens veie og midler, hvorved billedet af Luther som forkjæmper for den menneskelige fornuft har sat sig fast i deres overbevisning — da maa vi sige: bort med dette vrægebillede! de har været skuffede paa den plumpeste maade. Luther en forkjæmper for menneskefornuftens grundlag! Luther en ven af fornuftens ret! Luther en befordre af fremskridtet, af oplysningen!? Luther frigjøreren af den moderne tanke, af den renere samfundsudvikling! Har der nogensinde været et saa skamløst bedrageri paaløiet menneskeslegten? Og dog har selv de, som gjør sig til af eller har navn for at være den mere oplyste, intelligente del af samfundet, i sin store enfoldighed slugt al denne usans!

Man vil maaske indvende, at disse var Luthers særegne meninger, som hans medreformatorer ikke har delt. Men har det ikke været erkjendt og paa-staaet, at „Luther er nøglen til reformationen“? Er det da ikke gennem ham, at vi skal finde de store sandheder, som det paastaaes har bragt et saa herligt lys ind i verden? Visselig. Finder vi desuden her nogen forskjel mellem „nøglen“ til reformationen og hans tilhængere, vil det ikke være i meningernes forskjellighed, men i mangelen paa den samme dristighed eller frækhed i at udtrykke dem.

„Reformationens theolog“, som Melanchthon har

været kaldt, har tilstrækkelig opladt for os hemmeligheden af sine meninger i dette punkt, idet han viser en ligefrem antipathi for selve ordet fornuft. Han siger at „det var ved den gradvise indførelse af filosofi i religionen, at det mest fordærlige ord: fornuft, begyndte at blive brugt.“

(Fortsættes.)

Godt skudsmaal

faar Irlands geistlighed for sin optræden mod umoralsk-hed i „Mrgbl.“ nr. 684, hvor en Londoner-korrespondent skriver:

„Den irske katholske geistlighed, der tager det saa let med politiske forbrydelser, og som i mange tilfælder har opmuntret folk baade til at tiltræde „landligaen“ og „felttogsplanen“, og som ofte har seet igjennem fingre med maaneskinsriddernes og boy-cotternes vilde udskielser [Den katholske geistlighed som helhed har aldrig bifaldet de mod godseierne anvendte umoralske midler; tvertimod har det samlede episkopat nedlagt indsigelse derimod.], saa Parnells opførsel i et ganske andet lys. I søndags var der skandale i en af de største katholske kirker i London, hvor presten i de stærkeste udtryk fordømte Parnells handlemaade, og selv de store tjenester, han har ydet den irske sag, hvorfor han i ti aar har kjæmpet, kunde ikke opveie forargelsen og skandalen. Der var vel stemmer, der reiste sig imod presten, og at der ikke skulde tales politik fra prædikestolen; men hele scenen er i og for sig betegnende nok for den maade, hvorpaa geistligheden stiller Parnell ligeover det syvende bud.“

Englænderne spiller i den parnellske affære naturligvis de svært forargede — det dreier sig jo om en irlænder. Men „Aftp.“s Edinburgh-korrespondent skriver: „Det eneste, hans tilhængere kan hænge sig ved, er, at en mand kan være en moralsk uvederheftig person og alligevel være en stor og nyttig person. Ethvert lands historie har eksempler derpaa, Englands visselig ikke mindst.“

„Mrgbl.“s korrespondent maa forresten have glemt sin „Luthers lille“; det bud, som handler om egteskabsbrud, er nemlig det sjette.

Kardinal Lavigerie

holdt nylig en fest i Algier for marineofficerer og holdt ved denne leilighed en skaaltale for tilslutning til republikken, hvorefter han lod marseillaisen spille. Dette har vakt uhyre opsigt, men høist modsatte følelser.

Hvilken den katholske kirkes stilling til den republikanske regjeringsform er, udviklede msgr. professor Schröder paa katolikforsamlingen i Pittsburg: „Hvilken statslig regjeringsform: monarki, aristokrati, demokrati, republik — er efter sit væsen katholsk? Ingen af dem! Maa en katolik som saadan principielt give den ene fortrin for den anden? Nei! Kan altsaa den troende og sin kirke i alle ting lydige ka-

¹⁾ Luth. Werke, Leipziger Ausg. XII, 378.

²⁾ Tho. Carlyle.

¹⁾ Loc. Theol. Augsb 1821, p. 10.

katholik ikke blot være en god undersaat i en republik, men tillige republikaner af overbevisning? Ja! Ingen katholsk tros- eller sedelære hindrer ham i at være en egte, varm, begejstret republikaner.“

En anden sag er det, hvor vidt en god katholik tør slutte sig til republikken, som den regjeres nu. Biskopen af Sécz har udstedt en herlig skrivelse den 17 novbr., hvori det heder: „Man fortsætter med en lønlig og tidt aaben forfølgelse [af kirken og dens tilhængere], og der er ingenting, som kan faa os til at haabe, at forfølgelsen snart vil ophøre. Det nutildags [i Frankrige] almægtige jøde-frimureri vedbliver mer end nogensinde at arbejde med iver paa vor undergang. De tapreste iblandt os [jordensfolkene, særlig jesuiterne] er af had fordrevne fra sit hjem og befinder sig endnu fremdeles i landflygtighed. Har man tilbagegivet familiefædrene den helligste af alle rettigheder: at lade sin gaa i arv til sine børn? Ser vi ikke hvert øieblik vore kristelige skoler blive lukkede — om fornødent, med anvendelse af brutal kraft — for at vige pladsen for skoler uden Gud? Er det ikke mangfoldige ærværdige katholske prester, som er nødsagede til at tigge, efterat man uden lov og dom har frataget dem et underhold saa beskedent, at selv den mest simple retfærdighed tilstaar dem det — og frataget dem det, blot fordi de har gjort brug af en uomtvistelig ret, som enhver fransk borger har til at interessere sig for den gode ledelse af staten? Man negter kirken retten til ulindret at undervise folket, som den dog har faaet befaling til af Gud selv. Man giver endelig love, som udtørrer kilden for missionær- og prestandens [Militærloven] . . . Hvad der til dato er skeet, berettiger os til at være mer end nogensinde paa vor post overfor fremtiden . . . Lad dem tilbagegive den katholske kirke den frihed, som den har krav paa, og som Gud selv har skjænket den, da skal Frankriges styre, hvilket navn det saa end bærer, ikke have mere trofaste og hengivne undersaatte end katholikerne!“

Vergeløse kvinder

er det ikke blot, overfor hvem kirken indtager et ubetinget fast standpunkt med hensyn til børnenes katholske opdragelse, og ligesaa lidt er det at tilskrive den ene eller den anden person (saaledes som det i denne tid dog er skeet herhjemme), naar kravet paa katholsk opdragelse søges sat igjennem. Ganske rigtig skriver herværende aviser i anledning af det indgaaendes egteskab mellem en engelsk, protestantisk prins og en katholsk, fransk prinsesse:

„Den unge prins Albert Viktor af Wales kan ikke skifte religion uden at miste sine rettigheder til tronen, og paa den anden side kan prinsesse Helene af Orleans heller ikke gaa over til den protestantiske religion. Nu kunde vel begge bevare sin religion, men saa kommer der det vanskelige spørgsmaal om børnene.

„Den katholske kirke gaar ikke ind paa disse blandede egteskaber uden paa den betingelse, at børnene opdrages i den katholske tro; men det er jo umuligt, at børnene af at saadant egteskab, arvingerne

til Englands trone, skulde kunne opdrages i den katholske tro.

„Det skal være for at forelægge dette vanskelige spørgsmaal for paven, den unge prinsesse har foretaget sin reise til Rom.

„Opgaven skal være saa meget vanskeligere for prinsesse Helene, som der i sin tid skal være ført langvarige og vanskelige forhandlinger med pavestolen for at gennemføre tilladelse til hendes kusine, prinsesse Maries, formæling med prins Valdemar af Danmark.“

Paven gav nemlig heller ikke tilladelsen til nævnte prinsesses egteskab uden paa den sædvanlige betingelse; men egteskabet kom istand ved hjælp af en intrigue, ved hvilken den kirkelige øvrighed blev ført bag lyset. Og dette har gjort paven endnu mindre villig til at give prinsesse Helene dispens til det blandede egteskab, selv om løftet om alle børns katholske opdragelse blev givet. Kirken ser overhovedet ugjerne de blandede egteskaber og betragter dem som et onde, som kun forhaandenværende omstændigheder faar den til at tolerere, men overfor hvilket den optræder uden persons anseelse.

Paa „Kasino“

blev der for henved 25 aar siden spillet et af de bekendte „Nytårsnat“-stykker, der slog glimrende an. Det indledes med, at man saa sandheden gaa husvild omkring, til nar for folk. Dette stykke faldt os ind ved at læse „Luthersk ugeskr.“ nr. 20, hvor bladet forsikrer at have „fra fuldkommen troværdig (!) udenlandsk kilde“ modtaget den, i virkeligheden usande, beretning om en turinsk menigheds overgang til den „evangeliske“ lære. Ved denne leilighed skriver nemlig ugeskriftet angaaende den fra Turin indhentede og af os bragte dementi ligesom angaaende andre berigtigelser fra katholsk side, der dog tildels ikke er optagne af de blade, de blev tilstillede, skjønt disse indeholdt anklagerne:

De katholske „dementier“ lader overhovedet ikke til at have nogen gunstig skjæbne her i landet. Grunden hertil skulde vel ikke være den, at vedkommende aviser nærer en vis tvil om korrektheden af papistiske dementier i almindelighed og om „St. Olavs“ i særdeleshed? Og det til trods for, at dette blad fører som motto: „Ret og sandhed“!

Nei, grunden er just den, at catholicismen i sin hele almindelighed og vort blad med den har sandhed til løsen, men den objektive religiøse sandhed maa gaa omkring og banke paa, som oftest uden at faa lov til at komme ind, og saa slaar ovenikjøbet adskillige bona fide eller mala fide sig til ridder paa dens bekostning og peger fingre ad sandheden, som om det var den, der var løgn og en nar.

Om reformationens gode ret

holdt pastor Klaveness paa allehelgens dag en prædiken, hvori det blandt andet heder:

Der er adskillige i vor tid, som halvveis beklager reformationen og ser med en vis længsel tilbage til romerkirken. Det er ikke saa underligt. De protestantiske statskirker er jo i opløsning; alle slags lærdomsveir blæser; overalt famlen, strid og splid; tu-

sinder af partier og sekter. Hvem skal man slutte sig til? Hvad skal man tro? Hvor utrygt! Romerkirken den er enig og sterk. Der er én tanke, én vilje — den ufeilbare paves. Han udlægger bibelen; han siger: det og det skal du tro; det og det skal du gjøre; og det, han siger, bøier enhver troende katolik sig for, som barnet bøier sig for sin faders ord. Paa den maade bliver der enhed. Og tillige — hvor trygt og bekvemt! Hvad en skal tro og hvad en skal gjøre, det faar en dikteret af paven. En behøver ikke selv møisommelig at granske og ransage for at finde veien. En har paven og presterne til at lede sig her paa jorden og saa har man jomfru Maria og helgenerne til at bede for sig i himlen.

Idet pastoren dernæst gaar ud fra den aldeles feilagtige opfatning, at vi indenfor catholicismen ikke ogsaa henvender os umiddelbart til Gud og til Jesus, træder i direkte samfund med Ham og personlig staar Ham til fuldt ansvar, lægger han — altsaa ligeledes feilagtig — protestanternes fortrin fremfor katolikkerne i menneskets frigjørelse fra mellemænd og formyndere. Dog frygtede taleren, at der gives mange lutheranere, der ikke er saaledes frigjorte:

En del tror paa presten; en anden del vil ikke vide af presten, nei, men den første, den bedste fremmede prædikant, som kommer reisende, ham overgiver de sig til. Andre vil ikke vide hverken af prester eller prædikanter; nei, men en genial forfatter, en stor digter giver de sig gjerne i vold.

Grunden til, at det forholder sig saa, nævner pastor Klaveness ikke, men det er den, at mennesket bærer i sig trangten til en autoritet, og det til en udvortes autoritet. Derfor gav Kristus straks fra begyndelsen af verden en synlig autoritet i sin kirkes øvrighed, idet Han sagde: „Hvo som hører [o: følger, lyder] eder, han hører mig.“ Men af denne guddommelige autoritet er de fra moderkirken skilte, protestantiske trossamfund ikke længer i besiddelse og derfor er det kun moderkirkens prester, der kan optræde og „tale som den, der har myndighed, og ikke som de skriftkloge“, medens det derimod er aldeles korrekt, naar pastor Klaveness forlanger af lutheranerne, at de ikke maa tro paa presten.

Fra missionsmarken.

Colombos erkebisp Bonjean meddeler i sin nyeste beretning, at i de sidste 6 aar er der foruden 27,200 børn af katholske forældre blevet katholsk døbt 250 børn af ikkekatholske, kristne forældre og 1550 hedningebørn; 650 protestanter og 3080 hedninger er optagne i den katholske kirke i løbet af samme tid. — I biskop Anzers mission Syd-Shantung blev i løbet af det sidste aar 8000 mennesker optagne i kirken og 12,000 børn i dødsfare døbt.

Det kirkelige liv blomstrer

i Trefoldigheds sogn. I søndags blev der afholdt møde, til hvilket alle husfædre var indbudte; der skulde aftales tid for høimessens begyndelse og dannes et filial af „Det norske bibelselskab“ — ting af almeninteresse altsaa. Alligevel var der kun kommet ca. 50 husfædre sammen, og det oplystes, at af de ca. 28,000 [skal vist være 20,000] menighedslemmer er kun 54 medlemmer af bibelselskabet.

En scene fra livet.

(Fortsat.)

Da den syges næsten brustne øine atter havde erholdt sin sekraft, saa hun sig omkring som en, der vaagner af en dyb søvn; men da hendes blik faldt paa Marie, for hun lidt sammen, og efterat hun med nogen anstrængelse havde støttet sig til sin albue, betragtede hun den unge pige med øiensynlig forundring. „Hvem er De?“ spurgte hun. „Mit navn er Marie Guérin, og jeg er kommen for at besøge Dem,“ svarede Marie rolig. Enken strøg sig med haanden over panden, som om hun vilde samle sine tanker. „Jeg har vel drømt,“ sagde hun; „jeg syntes, jeg laa for døden, og at man vilde begrave mig i sneen.“ „Det har ogsaa sneet,“ svarede Marie; „men hvorledes har De det nu?“ „Jeg fryser,“ sagde enken gysende.

Marie flyttede øieblikkelig hendes leie nærmere hen til ilden og begyndte at gnide hendes lemmer. I mindre end en halv time var konen ganske kommet sig og syntes at have gjenvundet sin fuldkomne bevidsthed. Hun var omtrent halvhundrede aar gammel; men kummer og mangel havde givet hende et langt ældre udseende. Sorg og græmmelse havde draget dybe furer i hendes ansigt, medens hendes indfaldne kinder vidnede om en lang og snigende sygdom. Hun betragtede Marie opmærksomt, som om hun søgte at erindre sig hendes træk, og som om hun dog ikke kunde udfinde, hvem hun var. „Har De allerede været her længe?“ spurgte hun endelig. „Kun en times tid,“ svarede Marie. „Ak,“ sagde den syge eftertænksom, „nu husker jeg det: hele to dage saa jeg sneen falde; jeg vidste, jeg maatte omkomme, men det faldt mig dog tungt at dø saa ensomt; men hvem skulde vel komme til mig gennem sneen? Endelig sov jeg ind, og Gud være lovet, det har holdt op at sne.“ „Det sner endnu,“ sagde Marie. „Og hvorledes er De da kommen herhen?“ spurgte enken forundret. „Det sneede ikke, da jeg gik hjemmefra.“

„Godt,“ sagde den syge i en bitter tone; „men hvorfor er De da kommen? Jeg kjender Dem jo ikke.“ „Jeg vidste, at De var syg,“ svarede Marie sagtmødig, „og da jeg saa, at der ingen røg steg op af Deres skorsten, saa frygtede jeg for, at De var bleven mere syg. Desuden“, tilføjede hun i en tungsindig tone, „gives der mennesker, som er bestemte til et ensomt liv, og som tør vove mer end andre; til dem hører jeg.“ „Altsaa er De kommen til mig gennem snefoget, medens alle andre i Mont-Saint-Jean vilde have ladet mig omkomme her alene,“ sagde enken i en saa blid tone, at det satte Marie i forbauselse.

Uden at svare videre, spurgte hun: „Og hvorledes har De det nu?“ „Bedre, takket være Deres hjælp!“ „Dette er et bedrøveligt opholdssted,“ sagde Marie, idet hun saa sig omkring. „Naar sneen ophører, maa De følge mig bort herfra; jeg skal give Dem en varm stue.“ Enken rystede paa hovedet. „Jeg vil aldrig mere forlade dette sted levende,“ sagde hun sørgmodig; „jeg skal snart dø.“ „Dø?“ udraabte Marie. „De sagde dog nylig, at De befandt Dem bedre.“ „Naar jeg er død,

saa har jeg det godt," svarede enken. Marie betragtede hende med medlidende overraskelse; thi der laa en bitterhed i den syges tone, som viste, at dødstanken ikke fremkom af hengivenhed i Guds vilje, men af fortvivelse. „De har lidt meget?" sagde Marie, idet hun satte sig ned ved siden af enken og tørrede sine endnu vaade klæder ved ilden. „Ja, i sandhed!" raabte den gamle, idet hun strøg de graa lokker tilbage, som bedækkede hendes huløiede ansigt. „Betragt mig engang! jeg har engang været en smuk pige, det sagde enhver — og nu . . . og dog er jeg endnu ikke gammel."

„Man har sagt mig, at De var fra Paris?" „Ja, folk kaldte mig for pariserinden, fordi ingen gjenkjendte mig, da jeg kom tilbage, og dog kjendte jeg dem alle; men de havde ikke lidt saaledes som jeg." Marie betragtede hende med taus medlidenhed. Enken vedblev: „Det er noget over fem og tyve aar siden, at jeg forlod dette sted tilligemed min mand og mit barn. Vi kom til Paris, hvor Mathurin blev vandbærer. Det er et svært arbejde for en kvinde, men alligevel hjalp jeg ham. Vi arbejdede fra morgen til aften, og dog var vi lykkelige derved, og vort eneste ønske gik ud paa at spare os en liden sum sammen og vende tilbage til Mont-Saint-Jean med den. Vi arbejdede saa flittig, at vi i femten aar havde sammensparet femtusend francs." „Og kom De da tilbage?" spurgte Marie. „Nei," svarede enken med et bittert smil. „De rige er haardhjertede. Mathurin havde betroet sin lille formue til en rig mand, hvis forretning det var at gjemme andre folks penge til forrentning. En dag flygtede denne mand bort med alt, hvad der var ham betroet, altsaa ogsaa med vore penge. Fra den tid af saa jeg, at Mathurin havde noget paa hjertet; han talte kun lidet, men arbejdede som altid, for han vidste, at hans tre børn maatte lide nød, hvis han ikke gjorde det. Vor ældste søn, som allerede kunde have været os til megen nytte, blev tagen fra os for at blive soldat, og vi havde kun de smaa tilbage. En dag faldt Mathurin om paa gaden ligesom en hest, der har for tung byrde. Da de havde bragt ham hjem, saa jeg paa hans øine, at han ikke kunde leve; han vidste det selv meget godt; thi han sagde til mig: Jeg vil aldrig faa Mont-Saint-Jean at se! og i det samme udstødte han et saa dybt suk, at jeg begreb, hans hjerte var bristet. Han talte heller ikke et ord mere og døde den næste morgen."

„Ak," sagde Marie bedrøvet, „De har i sandhed lidt meget. Deres mands død maa have været et bittert tab." „Ja, jeg var bedrøvet over, at han ikke var død et halvt aar tidligere; thi da", vedblev hun uden at lægge merke til Marias forfærdelse, „ville jeg have været enke, og man havde ikke turdet tage min søn fra mig." „Og fik De ham da ikke igjen?" spurgte Marie, hvis skræk havde forvandlet sig til medlidenhed. „Igjen?" gjentog hun. „Nei, en let sag var det at tage ham fra os, men kun Gud alene kunde give os ham igjen; han var falden i et slag, dagen førend hans fader døde."

Der laa en vild energi i denne kvindes tone og væsen, som havde lidt saameget. Med en følelse af smertelig forundring begyndte Marie at forstaa den dybe elendighed, som tusender af mennesker daglig

maa udstaa i en stor stad. Efter nogen taushed spurgte hun igjen: „Og hvad gjorde De saa efter Deres mands død?" „Jeg arbejdede; ja, samme dag, som han blev begravet, arbejdede jeg; de fattige har ingen tid til lediggang." „Og lykkedes det Dem at erhverve livets ophold?" „Ja, hvis det kan kaldes at leve at sulte halvt ihjel. Gud er mit vidne, at jeg ikke lod noget uforsøgt, som det blot stod i min magt at gjøre; men hvad kan en svag kvinde fortjene? Og saa havde jeg desuden tre børn! Jeg blev for svag til at bære vand; jeg blev hjemme og syede for folk; jeg vaskede og strøg og gjorde alt for at skaffe os brød, og dog fik vi aldrig nok. Saaledes gik otte lange aar hen. To af mine børn døde; jeg tror, mangelen dræbte dem. Endskjønt meget bedrøvet troede jeg det dog nu lettere at kunne fortjene udkommet for mit eneste barn og mig; men det lange, besværlige arbejde havde udtømt mine kræfter; jeg blev syg og kunde ikke arbejde. Hvor ofte sad jeg ikke alene paa mit tagkammer, afmægtig af sult og tænkte paa de rige! Dette vakte hele mit hjertes bitterhed . . . Hvad vilde De gjøre, Marie, hvis De var i en saadan stilling?" tilføjede hun pludselig med forfærdende heftighed, idet hun fæstede sine store øine paa den unge piges ansigt.

„Hvad jeg vilde gjøre?" gjentog Marie. „Jeg vilde arbejde eller, hvis jeg ikke formaaede det, bede." „De vilde ikke stjele?" spurgte enken. „Stjele!" raabte Marie forfærdet; „har De stjaalet?" „Nei, men hun har gjort det?" „Hvem har gjort det?" „Mit barn; hun var dengang omtrent ni aar gammel — stakkars barn! En dag var hun saa sulten og tog et brød i en bagerbod; hun blev grebet derved og ført for dommeren, der sagde til hende, hvilken stor synd de fattige begik ved at stjele. Men hvis De nu var sulten, sagde hun, vilde De da ikke gjerne ogsaa have noget at spise? Efter hvad man har fortalt mig, taug dommeren og vidste ikke, hvad han skulde svare. Han mente, at barnet var endnu for ungt til at blive straffet, og saaledes bragte de hende tilbage til mig igjen." „Og har hun nogensinde stjaalet igjen?" „Nei," — svarede enken i en tone, som bragte Marie til at gyse, „for hun døde! O, det var en tung, bitter prøvelse," vedblev hun efter et kort ophold. „I hele to dage sad jeg ved siden af mit barns lig; mit hjerte var nær ved at briste, og jeg vilde hellere vende tilbage til mit hjem for at dø, hvor jeg var født."

„Du arme sjæl!" sagde Marie dybt greben; „du har i sandhed lidt meget." „Jeg led dog endnu mere, da jeg var kommen tilbage. Mit hjerte brast, da jeg havde naaet det sted, som jeg havde forladt med min mand; nu stod jeg der som en fattig, forladt betlerske."

„Hvorledes?" spurgte Marie; „De havde altsaa ønsket at blive rig?" „Ja, hvorfor ikke?" spurgte enken i en bidende tone; „hvorfor skulde ikke jeg ønske at blive rig ligesom enhver anden?" „De siger jo, at alle rige er haardhjertede?" „Ja, det er de. Men om jeg nu ogsaa blev haard imod de fattige, skulde det saa være en grund for mig til at give afkald paa det, hvorved jeg kunde forskaffe mig alle livets nydelser? Og hvad kom saa desuden den fattige mig ved?"

„Nei, det er urigtigt, meget urigtigt,“ sagde Marie bekymret; „og jeg ved, at De ikke tænker, som De taler.“ „Deri har De ret, det gjør jeg heller ikke,“ svarede enken; „men mit hjerte er nu ligesom forvandlet og ikke mere som forhen. Hvad har verden gjort for mig, at jeg skulde elske den? Den har ladet mig leve. Hvorfor maatte jeg lide?“ Og med et smil fuldt af usigelig bitterhed sank hun tilbage paa sit elendige leie, ganske udmattet af den sidste times anstrengelse.

Marie gav hende en smule vin og vand. Dette syntes at kjøle hendes feberhede, og kort efter faldt hun i en dyb slummer. Marie sad hensunken i dybe og kummerfulde tanker ved hendes leie. Den syges fortælling havde gjort et rystende indtryk paa hendes sjæl. Har da Gud frembragt nogle af sine skabninger blot til lidelser? tænkte hun bedrøvet; men hun viste dog denne tanke straks tilbage. Det kan ikke være saaledes, sagde hun til sig selv, det kan ikke være saaledes! Gud er godheden selv! skylden maa ligge hos mennesket. (Sluttes.)

Anmeldelse af katholske bøger.

Af P. P. „Til forsvar for sandheden“ er allerede nr. 7: „Guds moder“ udkommet.

Den indledes med Luthers smukke ord om jomfru Maria, at hun „er en i hele menneskeslegten enestaaende person, ophøiet over alle; ingen er hende lig“; og den slutter med hans bøn: „Den samme blide Guds moder forhverve mig heldbringende forstand og et hæderligt levnet og derved i det evige liv at istemme og synge det evige Magnificat!“ Brochuren koster som sine forgjængere kun 25 øre og har sin særlige interesse ved de fra fremragende mænd hidførte citater.

Indenlandske efterretninger.

Soulykker. Bark „Vingolf“ af Fredrikshald, „Magenta“ af Drøbak og skonnert „Yelva“ af Drammen er forladte synkefærdige i Nordsøen; skonnert „Poseidon“ er forladt i Atlanterhavet. Dampskib „Mabel“ af Brettesnæs er stødt og sunket i Harjangen. Svensk fartøi „Ynna“ er knust ved Ryvingen (Mandal). Bark „Mary“ er sunket ved New-Foundland. Samtlige mandskaber er reddede. Bark „Osma“ af Kristiania er strandet paa Falster.

Konsul Mühlenpfort i Rom, der repræsenterer de tre nordiske riger, har gjort sig saa agtet og elsket af alle nordboer, at der er sat en indsamling igang med det formaal at give ham en hædersgave.

Mad. Planen at knytte undervisning i madlavning til øverste klasse af folke-pigeskolerne finder sin første iverksættelse i Sandefjord. Kristiania-venstret ivrer for, at børnene i folkeskolen skal have et „sundt og kraftigt maaltid mad om dagen“.

Haardt veir. Kristianiaposten til Lærdal har i denne uge havt yderst besværligt arbejde. Istedensfor at naa Lærdal mandag aften kom den først frem tirsdag aften; sneen laa paa flad mark 2½ alen. Alene

de 10 kilometer fra Storeskard til fjeldstuen Bjøberg tog 14 timer, og endda efterlodes posten underveis.

Toldindtægterne i landet har i november udgjort 932.425 kr.; samtidig med at udførselstolden i de sidste er tagen regelmæssig og sterkt af, er indførselstolden vokset betydelig.

Orkanen i Harjangen har paa fartøier og fangst anrettet en skade paa mindst 920.000 kr. 41 fartøier forliste totalt, og desuden sank 5 med last.

Udenlandske efterretninger.

Gammelkatholikerne maa alligevel frem med sine tal. Den bayerske regering har nemlig forbudt dem at skrive sig paa mantalslisterne som katolikker.

I **Brasilien** trænges der mindre bispedømmer; antagelig vil Rio Janeiro og St. Paul blive delte, saa der bliver 4 diocesser af de to.

En historie, som for længere tid siden har staaet i aviserne her, fortæller „Mrgbl.“ nu om en aabenbaring, den hl. jomfru efter sigende lader en liden pige til del i Lüttenberg (Østerrige). Hvad der er sandt i historien, ved vi endnu ikke; men hovedsagen er foreløbig, at „Mrgbl.“ skriver: Presterne har intet at gjøre hermed, de har tvertimod alvorlig formanet mængden til at holde sig hjemme og ikke tro paa barnets udsagn.

Keiser Wilhelm har fareet frem uden personsanseelse mod flere officerer af høi slegt, som har forsetet sig ved umoralskhed overfor børn.

Stormen rasede de første dage i ugen ved New Foundland. Henved 40 skibe gik tilgrunde, og adskillige menneskeliv er gaaede tabt.

Blandinger.

Et væddemaal paa 20 mark indgik nylig en vert i Baiern med en skrædder om, at han i et kvarter kunde slaa mere græs med en le, end skrædderen i 12 timer kunde klippe med sin saks.

Et godt tegn. „Hvordan har din lille broder det?“ er han nogenlunde rask igjen?“ „Ja, han har allerede faaet juling af moder igjen.“

St. Olafs kirke.

3dje søndag i advent efter høimessen bortleies i foreningslokalet pladsene i de lukkede kirkestole for aaret 1891.

B o g h a n d e l,

papir- **M. Sørum.** legetoi-
kortevarer. **forretning.**

Jule-, nytårs- og gratulations-kort

i rigt udvalg samt presentgjenstande fra 5 øre og høiere priser anbefales fra min igaar aabnede forretning i **Akersgaden 65** lige overfor Trefoldigheds kirken.